

LUKÁŠ MATOUŠEK

ÓDA NA RADOST

(2008)

pro recitaci, housle, violoncello a klavír

Partitura

Tyto noty je **DOVOLENO** kopírovat.
It is **ALLOWED** to make copies of this music.
Es ist **ERLAUBEN** diese Noten zu kopieren.
Est-il **POSSIBLE** de faire des copies de cette musique.

Óda na radost

melodram pro recitaci a klavírní trio
na text stejnojmenné básně Vladimíra Holana ze sbírky Příběhy vynikl v létě 2008
Durata ca 12 minut
Voce parlata – Violino – Violoncello – Pianoforte

Vladimír Holan: Óda na radost (Příběhy str. 219 – 224)

Je líbezný letní podvečer... Letní, protože letní,
a nesmyslný, protože líbezný... Všechno je lehounké
a vše je nahoře a nejvýše je tanec slonů...

Ale do mého srdce padá slza, která dobře ví,
že moře je větší než země,
ale v mém srdci pojednou nejhloběji ožívá
dávno zapomenutá, před půl věkem zemřelá
prostá dívka, služka...

Bylo jí tenkrát dvacet let... Sirotek-panna,
předobraz života, ale tak bez vzoru,
že ani osud nevěděl, čím by si zasloužil její lásku...
Pro lenost současníků nevíme, jaké měla oči,
ale z netrpělivosti současníků vycitují,
že byly důvěřivé a smiřující.
Sama pak byla krásná... Byla to krása bez umění,
krása, která by tedy byla němá,
kdyby nebyla zpívala už kdysi v ráji...
Ale ona zpívala a její zpěv byl tak přítomný,
že i sebemenší vzpomínka
byla by násilím na takové nevinnosti...
Ona se prostě radovala, a nic tedy nečekajíc,
rozdávala radost jiným
a nikdy by tedy nemohla potkat samu sebe...

Nebyla skoro k spatření... Je tedy přirozené,
že muži drželi ustavičnou službu na svém majáku.
Kdekdo ji mohl vidět... Je tedy přirozené,
že ji ženy pomlouvaly mezi svými stehny.
Pak jistý chlapec, osleplý zlatou bulou jejího panenství,
dokázal, že i z božského šílenství
lze se dopustit smrtelného hříchu, a zabil se.
Pupkořezné báby byly uraženy. Všichni ostatní,
ti se skleněnými nosy tak průsvitnými na sopol a chlupy,
se rozzuřili... Lucie („kurva, která přece dosud
ani nezastonala“) musila opustit okres,
ve kterém i břečťan měl žíly naběhlé pohoršením...

Vidím ji v G... Šila po domech, po oněch domech,
ve kterých lesní roh neví, jak vyjádřit
mrzutost ze sádrových sloupů,
a vždycky v sobotu odpoledne poklízela
kancelář místního pivovaru.
Dělala to ráda a pokorně a mlčky,
neboť ona uctívala tajemství —
a já také opravdu nevím,
proč vznikne slovo, verš a kniha,
anebo řeč od hada a ta ze psi ruky...

Byl líbezný sobotní podvečer. Sobotní, protože sobotní,
a nesmyslný, protože líbezný... Vše bylo lehounké
a vše bylo nahoře a nejvýše byl tanec slonů...
Lucie vstoupila do kanceláře, otevřela okna,
a ještě než namočila hadr, všimla si

tříkrálového znamení na dveřích...

Jak (když tam tak stála) byla krásná! Byla to krása bez umění,
krása, která by tedy byla nemá,
kdyby nebyla zpívala už kdysi v ráji...
Ale ona zpívala a její zpěv byl tak přítomný,
že i sebemenší vzpomínka
byla by násilím na takové nevinnosti...
Ona se prostě radovala a rozdávala radost
a nikdy by tedy nemohla potkat samu sebe —
a dychtíc po lidské bytosti (jako po ni dychtívá sám zázrak),
přistoupila teď znovu k oknu a dívala se.

Bylo to o svatém Václavě... Spatřila ocún,
za ocúnem pole, vykousané cihelnou,
a potom uličku, ze které ji několik chlapců
posílalo hubičky... Ale ona se tentokráte neusmívala
a začala myslet na světcovo vojsko,
které tudy před věky táhlo celou noc
v zlatohlavových sukních, a jak potom
z moudrosti vévody nedošlo k boji...
Možná, že jenom proto od těch dob slavíme vánoce,
říkala si, a najednou viděla svou maminku,
jak vysypává na vál hrozinky z kornoutu...
Cítila se rázem dětsky, a tedy nesmrtelně,
bylo jí zase devět let, devět je kurů andělských,
už tenkrát ráda zpívala při vůni vánoček
a zase nevěděla nic o pohlaví lůny,
které se bolestně rozvíralo jako ústa kuchařské ryby...
Pohlaví? Ano! Několik chlapců na ni teď volalo,
ale ona měla ruku příliš těžkou,
aby házela věneček na strom —
a zase ruku příliš lehkou,
aby lovila milencovu tvář z díry vysekané do ledu...

Tato švadlenka, zvyklá mít mezi zuby chumel špendlíků,
sáhla si teď podvědomě na své rty,
odstoupila od okna a dala se do práce.
Sám osud, který nevěděl, čím by si zasloužil její lásku,
strhl ji hlavu k podlaze a ona při putnách čiré vody,
tekoucí z pohádkových hor Symplegad,
drhla a utírala to parukou padlého anděla...

Ale najednou se setmělo, setmělo se tak nepředvídaně,
jako by mrak měl býti trestán za hřích nejmenšího z paprsků...
Vstala z kleče, rozsvítila petrolejovou lampu stahovačku
a potom drhla z koutu do středu...
V tom drhnutí bylo něco z pily,
která by chtěla nařezati prkna pro laskavější podlahu.
V tom drhnutí bylo něco z tkalcovského člunku,
který by utkával koberec pod nohy Pána Krista.
V tom drhnutí bylo něco z výše chaldejské astrologie,
srážené ke dvěma hvězdám jejích kolenou.
Při tom drhnutí slovo a láska se hledaly,
a když se našly, bylo z toho mlčení...

Ale buď že ji kolem očí najednou
zabzučela kosmonosá masařka
nebo že ji příliš šimravě spadla kadeř do obličejce:
Lucie se prudce ohnala rejžákem
a zasáhla lampu nad sebou. Rozbila ji
a kapky planoucího petroleje
slétly se na její zapocené záda jako hmyz před bouří.
A ona hořela a křičela... A za dva dny umřela.
(1950)

Óda na radost

Lukáš Matoušek

Melodram pro recitaci a klavírní trio
na text stejnojmenné básně Vladimíra Holana ze sbírky Příběhy
2008

Andante $\text{♩} = 60$

Violino *f*

Violoncello *f*

Pianoforte *f*

5

VI

Vcl

Pf

9 $\text{♩} = 56$ $\text{♩} = 60$

VI

Vcl

Pf

p

p

leg. *leg.* *leg.* *leg.* *leg.*

14

VI *poco rubato* *a tempo*

Vcl

Pf

Je líbezný letní podvečer... Letní, protože letní, a nesmyslný, protože líbezný... Všechno je lehounké a vše je nahoře

současníků vycit'ují, že byly důvěřivé a smiřující. Sama pak byla krásná... Byla to krása bez umění, krása, která by tedy byla němá,

48 *a tempo*
dolce espr.
(8va) *non arpeg.*

kdyby nebyla zpívala už kdysi v ráji... Ale ona zpívala a její zpěv byl tak přítomný, že i sebemenší vzpomínka byla by násilím na takové nevinnosti...

57 *mp*

Ona se prostě radovala, a nic tedy nečekajíc, rozdávala radost jiným a nikdy by tedy nemohla potkat samu sebe...

66 *p*
pizz *arco*
mp

Nebyla skoro k spatření...

75 *p*

Λeo. Λeo. Λeo. *

Je tedy přirozené, že muži drželi ustavičnou službu na svém majáku.

84 *p*

Λeo. Λeo. *

Kdekdo ji mohl vidět... Je tedy přirozené, že ji ženy pomlouvaly mezi svými stehny.

VI
Vcl
Pf

And.

*

And.

And.

Pak jistý chlapec, osleplý zlatou bulou jejího panenství, dokázal,

VI
Vcl
Pf

že i z božského šílenství lze se dopustit smrtelného hříchu, a zabil se.

Pupkořezné báby byly uraženy.

VI
Vcl
Pf

Všichni ostatní,

ti se skleněnými nosy tak průsvitnými na sopol a chlupy, se rozzuřili...

VI
Vcl
Pf

a já také opravdu nevím, proč vznikne slovo, verš a kniha, anebo řeč od hada a ta ze psi ruky...

125

Pf

129

poco rubato *rit.*

Pf

Byl líbezný sobotní podvečer.

Sobotní, protože sobotní, a nesmyslný, protože líbezný...

135 $\text{♩} = 60$

p

VI

Vcl

Pf

Vše bylo lehounké a vše bylo nahoře
a nejvýše byl tanec slonů...

Lucie vstoupila do kanceláře, otevřela okna,

139

VI

Vcl

Pf

a ještě než namočila hadr, všimla si tříkrálového znamení na dveřích...

143

cantabile *p dolce*

VI

Vcl

Pf

pp

Jak (když tam tak stála) byla krásná! Byla to krása bez umění, krása, která by tedy byla němá, kdyby nebyla zpívala už kdysi v ráji...

VI
Vcl

Ale ona zpívala a její zpěv byl tak přítomný, že i sebemenší vzpomínka byla by násilím na takové nevinnosti...

VI
Vcl

Ona se prostě radovala a rozdávala radost a nikdy by tedy nemohla potkat samu sebe - a dychtíc po lidské bytosti (jako po ní dychtívá sám zázrak), přistoupila teď znovu k oknu

VI
Vcl

a dívala se. Bylo to o svatém Václavě... Spatřila očun, za očunem

VI
Vcl
Pf

pole, vykousané cihelnou, a potom uličku, ze které ji několik chlapců posílalo hubičky... Ale ona se tentokrát neusmívala

VI
Vcl
Pf

a začala myslet na světcovo vojsko,
které tudy před věky táhlo celou noc

v zlatohlavových sukních, a jak potom
z moudrosti vévody nedošlo k boji...

Možná, že jenom proto
od těch dob slavíme vánoce,

190

VI

Vcl

Pf

řikala si, a najednou viděla svou maminku,
jak vysypává na vál hrozinky z kornoutu...

Cítila se rázem dětsky,
a tedy nesmrtelně,

bylo jí zase devět let,

196

VI

Vcl

Pf

devět je kurů andělských, už tenkrát ráda zpívala při vůni vánoček a zase nevěděla nic o pohlaví lúny, které se bolestně rozvíralo jako ústa kuchaňe ryby...

202

VI

Vcl

Pf

Pohlaví? Ano! Několik chlapců na ni teď volalo,
ale ona měla ruku příliš těžkou, aby házela věneček na strom -

a zase ruku příliš lehkou, aby lovila

208

VI

Vcl

Pf

milencovu tvář z díry
vysekané do ledu... Tato švadlenka, zvyklá mít
mezi zuby chumel špendlíků,

VI 214 *mf* *p*

Vcl *mf* *p*

Pf 214 *mf* *p*

sáhla si teď podvědomě
na své rty, odstoupila od okna
a dala se do práce. Sám osud, který nevěděl,
čím by si zasloužil její lásku,

VI 219 *mf* *mp* *mp*

Vcl *mf* *mp* *mp*

Pf 219 *f* *mp* *mp*

strhl ji hlavu k podlaze
a ona při putnách čiré vody, tekoucí z pohádkových
hor Symplegad, drhla a utírala to parukou padlého anděla...

VI 224 *p* *mp* *f*

Vcl *p* *mp* *f*

Pf 224 *mp* *mp* *f*

Ale najednou se setmělo,
setmělo se tak nepředvídaně,
jako by mrak měl být trestán

VI 228 *mp*

Vcl *mp*

Pf 228 *mf*

za hřích nejmenšího z paprsků...

VI 230

Vcl

Pf 230

pp

mp

Vstala z kleče, rozsvítila petrolejovou lampu stahovačku

a potom drhla z koutu do středu...

VI 232

Vcl

Pf 232

mf

leo

V tom drnutí bylo něco z pily,

kteřá by chtěla nařezatí prkna
pro laskavější podlahu.

V tom drnutí bylo něco

VI 235

Vcl

Pf 235

pp

mp

z tkalcovského člunku, kteřý by utkával koberec pod nohy Pána Krista.

V tom drnutí bylo něco z výše chaldejské astrologie,

VI 238

Vcl

Pf 238

mp

leo

srážené ke dvěma hvězdám jejich kolenou.

Při tom drhnutí slovo a láska

VI
Vcl
Pf

241
8va
mp

se hledaly,

a když se našly,

bylo z toho mlčení...

VI
Vcl
Pf

244
p

Ale buď že ji kolem očí najednou

zabzučela kosmonosá masařka,

nebo že jí příliš šimravě spadla kadeř do obličeje:

Lucie se prudce

VI
Vcl
Pf

251
mf
mp

ohnala rejžákem a zasáhla lampu nad sebou.

Rozbila ji

a kapky planoucího petroleje

VI
Vcl
Pf

254
mf
fp
p
sf

slétly se na její zapocená záda

jako hmyz před bouří.

A ona hořela a křičela...

VI 257

Vcl

Pf

VI 260

Vcl

Pf

VI 262

Vcl

Pf

A za dva dny umřela.

VI 264

Vcl

Pf

*

Lukáš Matoušek

výběr komorních skladeb / selected chamber compositions

Letokruhy / Annual Circles (1962) pro flétnu a recitaci / for flute and recitation (text Josef Hrubý)	7´
Preludium a fuga (1967/8) pro klavír / for piano	5´
Intimní hudba / Intimate Music (1968) pro sólovou violu / for solo viola [Chester Music 1984]	6´
- verze pro sólové violoncello / version for solo cello [Chester Music 1984]	6´
- verze pro sólové housle / version for solo violin	6´
Sedm hříchů Hieronyma Bosche / Seven Sins of H. Bosch (1971), (fl, bcl, pf, 1perc)	10´
Ohlédnutí Orfeovo / Orpheus overwhelmed (1973), (fl, vla, arpa/pf)	9´
Proměny ticha / Metamorphoses of Silence (1977) for strings	10´
- 1980 verze pro smyčcové kvarteto / version for string quartet	
Sonáta / Sonata (1980) (vl, pf)	15´
- verze / version (2003) – vl, orch. da camera	
Věvec sonetů / Sonnet Sequence (1997/2000) (vcl, pf)	35´
Stíny a odlesky / Shadows and Reflections (1999/2000) (fl, cl, vl, vla, vcl, pf)	20´
MiN Kaleidoskop / MiN Kaleidoscope (2002) (fl, cl, fg, 2 vl, vla, vcl, pf)	12´
Trio (2002) (cl, vl, pf)	12´
Tři novelety / Three Noveletts (2004) (ob, vl, pf - verze / version fl. vl. pf)	14´
- verze / version (2004) – (ob, 2vl, vla, vcl) (ob, smyčcový orchestr / string orchestra)	
Canones diversi (2009), (vl, cl)	5´
Sonety / Sonnets (2011) (vcl, pf)	19´
Sonáta / Sonata (2014/17) pro klavír / for piano	12´
Půlnoční capriccio (2020) (vl)	4´
Smyčcový kvartet (2021)	9´

Diskografie / Discography

CDs:

- Lukáš Matoušek: Chamber Music; Studio MATOUŠ MK 0044-2931** (1998)
Vzpomínka na pana Sudka, Barvy a myšlenky, Proměny ticha, Aztékové,
Sonáta pro housle a klavír, Pečeť mlčení (Sigillum silentii), Fanfára 17.listopadu
- Lukáš Matoušek: Věvec sonetů** pro violoncello a klavír; **Lukáš Matoušek LM 0001-2131** (2010)
- Atelier I; Editio Český rozhlas CR 0115-213** (1999), Kořeny času [Radices temporum] pro orchestr /
Roots of the Time for orchestra
- Bambini di Praga - Concerto piccolo; BONTON Music a.s. 71 0525-2** (1997) - Květ z ráje
- Rubinstein, Hindemith, Bloch, Matoušek; ARTA Records F1 0062-2** (1995) Intimní hudba pro violu
- Münchener Flötentrio; CAVALLI RECORDS CCD 267** (2004) - Mozaika
- Umělecká beseda, Komorní hudba členů; Studio MATOUŠ MK 0059-2132** (2011)
Trio pro klarinet, housle a klavír
- Svár teorie s praxí (14) 2017; Nakladatelství AMU (2017), přílohové CD k publikaci Generace? –**
Sedm smrtelných hříchů Hieronyma Bosche

Records:

- Sonatori di Praga; LP - Panton 11 0392** (1975); **Sedm hříchů Hieronyma Bosche**
- Hommage à Machaut; LP - Panton 8111 0056** (1978); **Hoquet Guillaume de Machaut**
- Severáček; LP - Panton 8112 0416** (1983); **Klárčina říkadla**
- Hudba pro žestě / Brass Music; LP - SUPRAPHON 1111 3903** (1986); **Vzpomínka na pana Sudka**

E-MAIL cameralis.lukas@gmail.com

CZ <http://www.musicbase.cz/skladatele/618-matousek-lukas/>

EN <http://www.musicbase.cz/composers/618-matousek-lukas/>